

Shemyhon, N. (2008). Formation of valuable orientations of the future teachers in the training: Dis. ... Candidate. ped. Sciences: 13.00.04. Kharkiv (in Ukr.)

ONIPKO V., DYACHENKO-BOHUN M.

Poltava V. G. Korolenko national pedagogical University, Ukraine

ETHICS OF ENHANCEMENT OF HEALTH-SAVING TECHNOLOGIES IN EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF HIGHER EDUCATIONAL AGENCY

The article is devoted to the formation of the moral attitude to their own health and the health of others in the future teachers of natural sciences in preparation for the implementation of health-technology in schools. Analyzes the major types of health and characteristics of the formation of moral values among students. It is pointed out that it is the moral and moral values are the basis for the development of creative cooperation towards discovering new ways to improve the psycho-physiological characteristics of the person who will be the basis in the formation of positive motivation is morally justified in the direction of "simulation" of their own health. That is what determines the urgency of the problem of raising the level of health of a modern person and necessitates the formation of an ethical attitude of youth towards solving issues related to the strengthening and preservation of health. The basis for the introduction of effective technologies in educational institutions is the ethical attitude towards their own health and the health of others. In this regard, the more relevant is the question of the formation of organizational and pedagogical conditions of health preservation in the preparation of the future teacher of natural sciences. The need to introduce health-saving technologies into the practical activities of higher educational institutions and determine the purpose of the article, the essence of which is to determine the pedagogical conditions and methodical means for the implementation of activities that contribute to the formation of ethical values orientations among students of the pedagogical institution of higher education in the field of healthcare.

Key words: health, ethics, health preservation, health-saving technologies, healthy lifestyle, physical health, mental health, mental health, social health

Стаття надійшла до редакції 06.10. 2018 р.

УДК 37(091)(477)-051Сухомлинський:004.738.5

ТЕТЯНА ПАВЛЕНКО

Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського, м. Київ

ТВОРЧА СПАДЩИНА В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО В ЕЛЕКТРОННИХ РЕСУРСАХ

У статті розкрито документне наповнення інформаційно-бібліографічного ресурсу «Видатні педагоги України та світу» Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського та електронні ресурси інших установ, що висвітлюють життя, діяльність, творчу спадщину видатного українського педагога Василя Олександровича Сухомлинського і його внесок у розвиток педагогічної науки.

Ключові слова: педагогічна спадщина В. О. Сухомлинського, інформаційно-бібліографічний ресурс «Видатні педагоги України та світу», національна освіта, електронні ресурси.

Розвиток українського суспільства на засадах гуманізації та демократизації зумовив суттєві зміни пріоритетів і цінностей у сучасній освіті, характерною ознакою якої є поєднання традицій, досвіду з інноваціями. Процеси модернізації, реформи освіти спонукають до переосмислення сучасного освітнього простору та історико-педагогічного досвіду української школи, звернення до творчої біографії та спадщини культурно-освітніх діячів, учених, педагогів України, вивчення основних положень їх просвітницьких, виховних і дидактичних ідей.

Зростання гуманістичних тенденцій суспільного життя, вплив нових інформаційних технологій в умовах посилення інтелектуалізації праці потребують оновлення системи освіти, побудованої на національно-культурних традиціях з урахуванням прогресивних досягнень вітчизняної педагогіки.

Упродовж останніх років доступність інформації стає дедалі важливішою характеристикою сучасного суспільства. Проблема удосконалення доступу до інформаційних ресурсів є усвідомленою на всіх рівнях їх формування і управління ними. При цьому важлива роль у забезпеченні доступності інформаційних ресурсів належить бібліотекам, які є невід'ємною частиною інформаційного суспільства. Раніше бібліотеки надавали користувачам доступ до інформації на традиційних носіях, що зберігалася у їх фондах. Поступово до друкованої продукції додавалися електронні ресурси у вигляді баз даних.

Важливим і невід'ємним складником діяльності Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (далі - ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) є пошукова робота зі створення інформаційно-бібліографічних ресурсів. Збереження пам'яті про видатних педагогів минулого та сучасності – один із ключових аспектів діяльності бібліотеки. Висвітлення життя й діяльності окремих видатних педагогів дає можливість по-новому висвітлити їхній внесок у педагогічну науку.

Сьогодні перед бібліотеками стоїть завдання забезпечення відкритого доступу користувачів до різних джерел інформації, зокрема до тих, які інформують про визначних педагогів. Сучасний стан розвитку суспільства, процеси інтеграції, духовного відродження України, повернення до національних і людських цінностей сприяють зверненню уваги до окремих особистостей.

Із проголошенням незалежності України в історико-педагогічному просторі актуалізувалося вивчення біографій та творчого доробку педагогів минулого, імена яких у радянську добу були заборонені й не вивчалися з ідеологічних причин, а також інтенсифікувалося переосмислення трактованих у межах радянської ідеології біографій та ідей «дозволенних» педагогів. Поява в науково-педагогічному просторі великої кількості присвячених повернутим із небуття іменам педагогів праць, тобто нового біографічного знання, зумовила потребу в систематизації біографічних матеріалів і створенні тематичних біографічних інформаційних ресурсів та біобібліографічних покажчиків в умовах розвитку нових комп'ютерних технологій та інформаційних можливостей [1, с. 209–210]. Тож в умовах сьогодення набуває актуальності питання щодо подальшого розвитку педагогічного джерелознавства та відображення розвитку національної освіти і педагогічної думки у друкованих та електронних виданнях.

Метою статті є популяризація діяльності, педагогічної спадщини та вагомого внеску в розвиток педагогічної науки Василя Олександровича Сухомлинського через електронні ресурси.

Серед визначних особистостей ХХ століття на особливу увагу заслуговує діяльність і творча спадщина В. О. Сухомлинського – видатного українського педагога-гуманіста, публіциста, письменника, 100-річчя від дня народження якого відзначається 28 вересня 2018р. Цю ювілейну дату вченого зі світовим ім'ям включено до Постанови Верховної Ради України від 8 лютого 2018 р. № 2287-VIII «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2018 році». Міжнародну вагомість цієї події підтверджено рішенням 39-ї сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО.

Українська педагогічна думка значну увагу приділяє дослідженню спадщини В. О. Сухомлинського. Різноманітним проблемам педагогічної системи В. О. Сухомлинського присвячено праці багатьох сучасних учених – В. Кременя, М. Антонця, Л. Березівської, В. Бондаря, А. Богущ, М. Вашуленка, Н. Дічек, І. Зязюна, Н. Ничкало, О. Савченко, О. Сухомлинської, В. Хайруліної, М. Ярмаченка та ін. За кордоном педагогічну спадщину В. Сухомлинського досліджують Х. Франгос (Греція), С. Лашин (Польща), А Кокеріль (Австралія), Ван Ігао, Сяу Су (Кітай) та ін.

Спадщина В. О. Сухомлинського досліджується в контексті різних наукових проблем. У наукових працях В. Кременя розглядалися філософські аспекти взаємодії людини і соціуму, у працях О. Сухомлинської, О. Савченко, М. Антонця висвітлено теоретико-методологічні основи розумового розвитку, проблеми виховання гуманістичних цінностей знайшли відображення в працях І. Зязюна, В. Киричок. Захищено низку дисертаційних досліджень, зокрема, Ю. Г. Новгородської «Розвиток ідей В. Сухомлинського з формування творчої особистості школяра в педагогічній теорії та практиці сучасної школи», В. В. Дьоміної «Виховний потенціал епістолярного жанру в педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського», Г. М. Ткаченко «Виховання школярів засобами слова у творчій спадщині В. О. Сухомлинського», Л. М. Заліток «Книжка як засіб виховання молодших школярів у педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського» та ін.

У 2008 р. фахівцями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського створено на порталі бібліотеки інформаційно-бібліографічний ресурс «Видатні педагоги України та світу». Метою ресурсу є популяризація кращих здобутків української, зарубіжної педагогічної та психологічної наук й освіти шляхом консолідації інформації про визначних діячів як вітчизняних, так і зарубіжних, висвітлення їхнього життя, діяльності, творчої спадщини, вагомого внеску вчених у розвиток історико-педагогічної науки та втілення їхніх ідей у практику.

Одним із перших було сформовано матеріали до ресурсу «Сухомлинський Василь Олександрович». – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/інформаційно-бібліографічні-ресурси/видатні-педагоги/сухомлинський-в-о/> (дата звернення: 14.09.18). – Назва з екрана. Основна вимога у підготовці матеріалу – це повнота й достовірність у поданні інформації.

У структурі ресурсу: біографія діяча, бібліографія його праць та матеріалів про нього, окремі повнотекстові твори та інші додаткові матеріали, зокрема фотогалерея, що присвячена педагогу, а також матеріали, що розкривають діяльність установ, які носять його ім'я. Вміщено інформацію про нагороди, премії, пам'ятники, наукові читання, пов'язані з ім'ям видатної особистості тощо.

Перший розділ інформаційно-бібліографічного ресурсу (біографія) розкриває різні періоди життя В. О. Сухомлинського, його роздуми, творчі пошуки, ідеї та новий етап біографії педагога – «життя після смерті».

У розділі «Бібліографія праць В. О. Сухомлинського» подано бібліографічні покажчики в електронній формі: «В. О. Сухомлинський : бібліографія творів» (1978 р.); «В. А. Сухомлинский : биобиблиография» (1987 р.); «В.О.Сухомлинський: Біобібліографія, 1987-2000 рр.» (2001 р.); «В. О. Сухомлинський. Біобібліографія : 2001 – 2008 рр. » (2008 р.); «Ушанування 90-річчя від дня народження Василя

Сухомлинського» (2009 р); «В. О. Сухомлинський. Біобібліографія: 2008-2013 рр.» (2014 р.) і останній, дванадцятий випуск біобібліографічного покажчика серії «Видатні педагоги світу», приурочений до ювілею видатного українського педагога-гуманіста – «Василь Олександрович Сухомлинський: до 100-річчя від дня народження» (2018 р.). Видання містить бібліографію його праць та дослідження, присвячені науково-практичній діяльності вченого та її творчому використанню, що опубліковані впродовж 1945–2017 рр.

Покажчики адресовано вченим, педагогічним працівникам, аспірантам, студентам, бібліотечним фахівцям, усім, хто вивчає і кого цікавить творча спадщина В. О. Сухомлинського.

Повнотекстові документи представлені у п'яти томах вибраних творів В. О. Сухомлинського «Вибрані твори» (1976–1977). До п'ятитомного видання увійшли найважливіші праці В. О. Сухомлинського, у яких висвітлено майже всі проблеми, відображені в інших творах, не охоплених цим виданням, а також найголовніші проблемні статті, що припадають на різні періоди практичної діяльності педагога. Твори В. О. Сухомлинського розміщено в такій послідовності:

Том 1. Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості. Духовний світ школяра. Методика виховання колективу.

Том 2. Формування комуністичних переконань молодого покоління. Як виховати справжню людину. Сто порад учителів.

Том 3. Серце віддаю дітям. Народження громадянина. Листи до сина.

Том 4. Павлівська середня школа. Розмова з молодим директором школи.

Том 5. Педагогічні статті.

Усі праці, що виходили в світ окремими виданнями, а також статті, які друкувалися в журналах, газетах, тематичних збірниках, подаються в п'ятитомному виданні за текстами цих публікацій, а нові, неопубліковані твори – за авторськими рукописами. В окремих працях зроблено деякі скорочення та редакційні виправлення. У кінці кожного тому подано примітки, у п'ятому томі вміщено предметний покажчик до всіх томів.

Всеукраїнські та міжнародні педагогічні читання «В.О.Сухомлинський у діалозі з сучасністю» на сторінках електронного ресурсу висвітлюються з 1994 р. Організатором проведення педагогічних читань є Українська асоціація Василя Сухомлинського, яку було засновано як громадську організацію, покликану досліджувати й поширювати творчу спадщину вченого.

На сторінках розділу «Ушанування пам'яті видатного педагога Василя Сухомлинського» вміщено світлини (зображальні джерела – фотогалерея, скульптури, нагороди і премії, товариства, асоціації, заклади), що ілюструють події біографії вченого: Василь Олександрович з учнями Павлівської середньої школи в теплиці, винограднику, шкільному саду, з учителями та гостями школи, перший пам'ятник В. О. Сухомлинському в м. Києві (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, скульптор Денис Дідур). Світлини О. В. Сухомлинської, доктора педагогічних наук, професора та В. Д. Будака, ректора МДУ ім. В. О. Сухомлинського, доктора технічних наук, професора біля бюста В. О. Сухомлинського у Миколаївському державному університеті В. О. Сухомлинського, а також світлини бюста В. О. Сухомлинського, який розташований на території Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського, та меморіальної дошки в Луганському національному університеті ім. Тараса Шевченка. До 85-річчя та 100-річчя від дня народження В. О. Сухомлинського випущено пам'ятні монети номіналом 2 гривні. На світлинці аверсу монети «Серце віддаю дітям» розміщено портрет Василя Сухомлинського, на реверсі – серце з героями творів та напис «Серце віддаю дітям». Монету випущено накладом 35000 штук. Вміщено фото поштового конверта, присвяченого книжці В. О. Сухомлинського «Серце віддаю дітям», та сувенірної медалі.

29 жовтня 2004 р. за поданням Міністерства освіти і науки Комісія державних нагород і геральдики затвердила медаль «Василь Сухомлинський», якою нагороджують педагогів, які працюють у загальносередній ланці освіти. Третя сесія двадцять четвертого скликання Кіровоградської обласної ради вирішила встановити премію в розмірі 1000 гривень, яка виплачується за рахунок коштів обласного бюджету, передбачених на фінансування галузі «Освіта». Премія вручається щороку до Дня працівників освіти.

В одному з розділів ресурсу подано інформацію про Українську асоціацію Василя Сухомлинського в м. Києві, висвітлено її діяльність та зазначено електронну адресу, а також інформацію про навчальні заклади, що носять ім'я Василя Сухомлинського та вивчають його творчу спадщину: Дошкільний навчальний заклад № 24 ім. В. О. Сухомлинського Кіровоградської міської ради (<http://dnz24k.klasna.com/uk/site/onlain-reestratsiya.html>), Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського (<http://www.koipro.kr.ua/>), Миколаївський державний університет ім. В.О.Сухомлинського (<http://mdu.mk.ua/>), Олександрійський педагогічний коледж ім. В. О. Сухомлинського Кіровоградської області (<http://opk.org.ua/>), Павлівська загальноосвітня школа I–III ступенів №1 імені В. О. Сухомлинського Онуфріївської районної ради (<http://suhomlschool1.at.ua/>), Український коледж ім. В. О. Сухомлинського (сш №272) в м. Києві (<http://ukrcollege.com.ua/>), Дошкільний навчальний заклад «Ялинка» ім. В. О. Сухомлинського, м. Бровари (http://brovary-jalinka.ucoz.ua/index/statut_dnz_jalinka/0-29), Комунальний заклад «Луцький навчально-виховний комплекс «Гімназія № 14 імені Василя Сухомлинського» Луцької міської ради Волинської області (<http://www.gimn14.lutsk.ua/site/index.html>). Онлайн-студія Василя Сухомлинського, яка була створена Донецьким обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти у 2012 р., стала інтернет-майданчиком

для обміну досвідом, активного спілкування вчителів, батьків, учнів і викликає великий інтерес з боку інтернет-спільноти (<http://sukhomlinskyi.in.ua/>).

Багато цікавого матеріалу можна знайти на інших сайтах і сторінках, присвячених В. О. Сухомлинському. Це, зокрема, його твори для батьків, «Сердце отдаю детям», «Сто порад вчителю», казки та оповідання для дітей.

До 100-річчя В. О. Сухомлинського на офіційному веб-сайт Колківського вищого професійного училища розміщено низку електронних матеріалів: віртуальні виставки однієї книги (Батьківська педагогіка) та «Творча спадщина Василя Сухомлинського», презентація збірника «Вивчаємо В. О. Сухомлинського». У збірнику вміщено тексти з творів Сухомлинського та завдання та завдання до них, тексти диктантів та переказів. Збірник також містить добірку крилатих висловів видатного педагога. Літературна година «Яскрава зоря педагога В. О. Сухомлинського» ознайомила присутніх з тим, як педагогічні ідеї українського педагога стали всесвітньо відомими, є актуальними не лише в країні, а й за її межами, матеріалами усного журналу «Педагог з великої літери». Усний журнал складається з таких сторінок: В. О. Сухомлинський. Життя і діяльність; Духовний світ школяра у творах Сухомлинського; Методика виховання колективу (<http://kolkyvpu.in.ua/lib/kalejdoskop.html>).

Педагогами Кіровоградщини до 100-річчя В. О. Сухомлинського з метою популяризації педагогічного досвіду видатного вчителя В. О. Сухомлинського створено блог «Серце віддане дітям» (<http://vsukhomlinskyi.edukit.kr.ua/>).

Сайт «Стежками Сухомлинського» присвячений видатному педагогу Василю Олександровичу Сухомлинському, його працям, думкам та ідеям (<http://ua.suhomlinskiy.com/>).

Казки та оповідання представлено на сайті дошкільного навчального закладу комбінованого типу № 15 «Теремок» та сайті «Стежинки до знань».

На сайті Інституту обдарованої дитини НАПН України «Острів знань» розміщено низку статей, присвячених вивченню творчої спадщини Василя Сухомлинського: стаття А. М. Богуш «Культурологічна парадигма в спадщині В. О. Сухомлинського», стаття Л. С. Бондар «Педагогічна культура вчителя у творчій спадщині В. О. Сухомлинського» та ін.

Статтю В. М. Гайдаш «Здоров'я дитини: погляд В. О. Сухомлинського» розміщено на освітньому порталі «Класна оцінка».

У процесі становлення національної школи в Україні особливої актуальності набувають праці В. О. Сухомлинського, що стосуються розвитку в учнів умінь і навичок усного та писемного мовлення, піднесення мовленнєвої культури. Цій проблемі присвячено статтю В. Г. Давидової на освітньому порталі «Класна оцінка».

Матеріали про життя та діяльність В. О. Сухомлинського, творче осмислення сучасними педагогами його ідей можна знайти на сайті «Вчитель вчителю, учням та батькам» (http://teacher.at.ua/publ/moralne_vikhovannja_osobistosti_v_pedagogichnij_spadshhini_vasilja_sukhomlinskogo/40-1-0-8742).

На сайті «Навчальні матеріали онлайн» містяться матеріали, в яких ідеться про педагогічні пошуки, ідеї та знахідки в статтях, брошурах і книжках В. О. Сухомлинського, присвячених найрізноманітнішим питанням педагогічної теорії і практики. У своїй сукупності ця інформація дає уявлення про педагогічну систему, на формування якої мали вплив філософські й поетичні традиції українського народу.

З використанням ідей В. О. Сухомлинського у формуванні й збагаченні педагогічної культури вчителя можна ознайомитись на сайті Грузьківського НВК «Загальноосвітня школа I–III ступенів – дошкільний навчальний заклад» (<http://budulatiil.klasna.com/>).

Низку конспектів уроків читання у початковій школі за творами В. О. Сухомлинського подано на сайті «Посібник. Ком» (<http://posibnyk.com/>).

Отже, підсумовуючи викладене, можна зробити висновок, що інтерес дослідників, вчителів до життя і творчості В. О. Сухомлинського зростає, поширюється в Україні й світі. Електронний ресурс «Видатні педагоги України та світу» дає можливість ефективно вводити в науковий обіг біографічну інформацію про життя та діяльність В. О. Сухомлинського, сприяє глибокому розкриттю його особистості, внеску педагога у розвиток науки й практики, популяризації фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, інформаційному забезпеченню науково-просвітницьких програм, підвищенню кваліфікації освітян, наданню допомоги у проведенні освітніх, виховних заходів, популяризації кращих здобутків української та зарубіжної педагогічної науки й освіти. Широке коло користувачів України й світу, скориставшись цією інформацією, поглиблюють свої інформаційні потреби, підвищують якість своїх досліджень з питань історії педагогічної науки, освіти.

Список використаних джерел

- Березівська, Л. Д. (2015). Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського як інтегратор і поширювач педагогічного біографічного знання. *Український педагогічний журнал*, 3, 209–210.
- Богуш, А. М. (2007). *Культурологічна парадигма в спадщині В. О. Сухомлинського* [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://tsikave.ostriv.in.ua/publication/code-19B317501DA26/list-1446285b327> (дата звернення: 17.10.18). – Назва з екрана.
- Бондар, Л. С. (2007). Педагогічна культура вчителя у творчій спадщині В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] /Острів знань : [сайт / Ін- т обдар. дитини НАПН України]. – Текст. дані. – Київ, 2007. – Режим

- доступу: <http://shkola.ostriv.in.ua/publication/code-19B48BD78D4D2/list-9a6b21af26> (дата звернення: 18.09.18). – Назва з екрана.
- Гайдаш, В. М. (2013). Здоров'я дитини: погляд В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] Класна оцінка : освіт. портал. – Текст. дані. – Харків, 2013. – Режим доступу: <http://klasnaocinka.com.ua/ru/article/zdorovya-ditini-poglyad-vo-sukhomlinskogo.html> (дата звернення: 16.09.18). – Назва з екрана.
- Давидова, В. Г. (2013). Використання творів В. О. Сухомлинського на уроках української мови [Електронний ресурс] Класна оцінка : освіт. портал. – Текст. дані. – Харків, 2013. – Режим доступу: <http://klasnaocinka.com.ua/ru/article/vikoristannya-tvoriv-v-o-sukhomlinskogo-na-urokakh.html> (дата звернення: 6.02.18). – Назва з екрана.
- Заліток, Л. М. (2011). Книга як засіб виховання молодших школярів у педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського. (Автореф. дис. ...канд. пед. наук [спец.] 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки»). Ін-т педагогіки НАПН України. – Київ : [б. в.]
- Любовець, Н., Попик, В. (2012). Біографічна інформація в сучасному освітньому, науковому, культурному інформаційному просторі. *Бібліотечний вісник*, 6, 58–61.
- Малиношевський, Р. В. (2011). *Соціально-педагогічні засади формування цілісного виховного середовища дитини у педагогічній спадщині В. Сухомлинського*. (Автореф. дис. ...канд. пед. наук [спец.] 13.00.05 «Соціальна педагогіка») Ін-т проблем виховання НАПН України. – Київ : [б. в.]
- Мироненко, Д. О. (2016). Розділ «Видатні особистості» на веб-сайті Державної наукової архітектурно-будівельної бібліотеки імені В. Г. Заболотного як джерело біографічних знань про архітекторів, інженерів-будівельників, митців *Українська біографістика* = *Biographistica ukrainica*. – Київ, 2016. – Вип. 13. – С. 277–285.
- Попик, В. *Ресурси довідкової біографічної інформації: історичний досвід формування, сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку: монографія*. Нац. Б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ : [НБУВ], 2013. – 520 с.
- Рубан, А. (2015). Особистість в контексті історії бібліотечної справи. *Бібліотечний форум: історія, теорія і практика*, 2, 68–70.
- Сердце отдаю детям [Електронний ресурс] // Lib.ru : взрослым о детях : [сайт]. – Текст. данные. – Москва, [2018]. – Режим доступа: <http://lib.ru/KIDS/SUHOMLINSKIJ/> (дата обращения: 17.09.18). – Загл. с экрана.
- Сто порад вчителю [Електронний ресурс] // Studmed.ru : [сайт навч. метод. літ.]. – Текст. дані. – 2011. – Режим доступу: http://www.studmed.ru/view/suhomlinskiy-v-sto-porad-vchitelyu_19d3cdec903.html (дата звернення: 4.02.18). – Назва з екрана.
- Сухомлинська, О. В. (2005). Сухомлинський Василь Олександрович. *Українська педагогіка в персоналіях : навч. посібник для студентів ВНЗ* : у 2 кн. Кн. 2. XX століття (380-386). Київ : Либідь.
- Ткаченко, Г. М. (2000). *Виховання школярів засобами слова у творчій спадщині Сухомлинського*. (Автореф. дис. ...канд. пед. наук [спец.] 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки»). Ін-т педагогіки НАПН України. – Київ : [б. в.]

References

- Berezivska, L. D. (2015). Derzhavna naukovo-pedahohichna biblioteka Ukrainy imeni V. O. Sukhomlynskoho yak intehrator i poshyriuvach pedahohichnoho biohrafichnoho znannia. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal*, 3, 209–210.
- Bohush, A. M. (2007). *Kulturolohichna paradyhma v spadshchyni V. O. Sukhomlynskoho* [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <http://tsikave.ostriv.in.ua/publication/code-19B317501DA26/list-1446285b327> (data zvernennia: 17.10.18). – Nazva z ekrana.
- Bondar, L. S. (2007). *Pedahohichna kultura vchytelia u tvorchi spadshchyni V. O. Sukhomlynskoho* [Elektronnyi resurs] /Ostriv znan : [sait / In- t obdar. dytyny NAPN Ukrainy]. – Tekst. dani. – Kyiv, 2007. – Rezhym dostupu: <http://shkola.ostriv.in.ua/publication/code-19B48BD78D4D2/list-9a6b21af26> (data zvernennia: 18.09.18). – Nazva z ekrana.
- Haidash, V. M. (2013). *Zdorovia dytyny: pohliad V. O. Sukhomlynskoho* [Elektronnyi resurs] Klasna otsinka : osvit. portal. – Tekst. dani. – Kharkiv, 2013. – Rezhym dostupu: <http://klasnaocinka.com.ua/ru/article/zdorovya-ditini-poglyad-vo-sukhomlinskogo.html> (data zvernennia: 16.09.18). – Nazva z ekrana.
- Davydova, V. H. (2013). *Vykorystannia tvoriv V. O. Sukhomlynskoho na urokakh ukrainskoi movy* [Elektronnyi resurs] Klasna otsinka : osvit. portal. – Tekst. dani. – Kharkiv, 2013. – Rezhym dostupu: <http://klasnaocinka.com.ua/ru/article/vikoristannya-tvoriv-v-o-sukhomlinskogo-na-urokakh.html> (data zvernennia: 6.02.18). – Nazva z ekrana.
- Zalitek, L. M. (2011). *Knyzhka yak zasib vykhovannia molodshykh shkolariv u pedahohichnii spadshchyni V. O. Sukhomlynskoho* (Avtoref. dys. ...kand. ped. nauk [spets.] 13.00.01 «Zahalna pedahohika ta istoriia pedahohiky») In t pedahohiky NAPN Ukrainy. – Kyiv : [b. v.]
- Liubovets, N., Popyk, V. (2012). Biohrafichna informatsiia v suchasnomu osvitnomu, naukovomu, kulturnomu informatsiinomu prostori. *Bibliotichni visnyk*, 6, 58–61.
- Malynoshchyskyi, R. V. (2011). *Sotsialno-pedahohichni zasady formuvannia tsilisnoho vykhovnoho seredovyschcha dytyny u pedahohichnii spadshchyni V. Sukhomlynskoho*. (Avtoref. dys. ...kand. ped. nauk [spets.] 13.00.05 «Sotsialna pedahohika») In t problem vykhovannia NAPN Ukrainy. – Kyiv : [b. v.]
- Myronenko, D. O. (2016). Rozdil «Vydatni osobystosti» na veb-saiti Derzhavnoi naukovo arkhitektturno-budivelnoi biblioteki imeni V. H. Zabolotnoho yak dzherelo biohrafichnykh znan pro arkhitektoriv, inzheneriv-budivelnykiv, myttsiv Ukrainka biohrafistyka = *Biographistica ukrainica*. – Kyiv, 2016. – Vyp. 13. – S. 277–285.
- Popyk, V. *Resursy dovidkovo biohrafichnoi informatsii: istorychni dosvid formuvannia, suchasnyi stan, problemy ta perspektvy rozvytku: monohrafiia*. Nats. B-ka Ukrainy im. V. I. Vernadskoho. – Kyiv : [NBUV], 2013. – 520 s.

- Ruban, A. (2015). *Osobystist v konteksti istorii bibliotechnoi spravy. Bibliotechnyi forum: istoriia, teoriia i praktyka*, 2, 68–70.
- Serditse otidaiu detiam [Elektronnyi resurs] // Lib.ru : v zroslym o detiakh : [sait]. – Tekst. dannye. – Moskva, [2018]. – Rezhym dostupa: <http://lib.ru/KIDS/SUHOMLINSKIJ/> (data obrashcheniya: 17.09.18). – Zahl. s ekrana.
- Sto porad vchyteliu [Elektronnyi resurs] // Studmed.ru : [sait navch. metod. lit.]. – Tekst. dani. – 2011. – Rezhym dostupu: http://www.studmed.ru/view/suhomlinskiy-v-sto-porad-vchitelyu_19d3cdec903.html (data zvernennia: 4.02.18). – Nazva z ekrana.
- Sukhomlynska, O. V. (2005). Sukhomlynskyi Vasyl Oleksandrovych. *Ukrainska pedahohika v personaliiakh : navch. posibnyk dlia studentiv VNZ* : u 2 kn. Kn. 2. KhKh stolittia (380-386) . Kyiv : Lybid.
- Tkachenko, H. M. (2000). *Vykhovannia shkoliariv zasobamy slova u tvorchii spadshchyni Sukhomlynskoho*. (Avtoref. dys. ...kand. ped. nauk [spets.] 13.00.01 «Zahalna pedahohika ta istoriia pedahohiky»). In t pedahohiky NAPN Ukrainy. – Kyiv : [b. v.].

PAVLENKO T.

State Scientific-Pedagogical Library of Ukraine named after. V. O. Sukhomlynsky, Kyiv, Ukraine

V. O. SUKHOMLYNSKYI'S OEUVRE PRESENTED IN ELECTRONIC RESOURCES

The paper covers the document filling of information bibliographic Outstanding Teachers of Ukraine and the World resource developed by V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine and other electronic resources developed by different establishments that highlight Vasyl Oleksandrovych Sukhomlynskyi's life, activity, oeuvre, and contribution to pedagogical science development.

It is argued that the interest of researchers, teachers to the life and work of V. O. Sukhomlynsky is growing, spreading in Ukraine and in the world. The electronic resource "Outstanding Teachers of Ukraine and the World" makes it possible to effectively introduce biographical information on the life and work of V. O. Sukhomlynsky into a scientific circle, contributes to the deep disclosure of his personality, the contribution of the teacher to the development of science and practice, popularization of the fund of the State Scientific and Educational Library of Ukraine the name of V.O. Sukhomlynsky, information provision of scientific and educational programs, improvement of qualifications of educators, assistance in conducting educational, educational measures, popularization of the best teaching methods tkiv Ukrainian and foreign pedagogy and education. A wide range of users of Ukraine and the world, using this information, will deepen their information needs, improve the quality of their research on the history of pedagogical science, education.

Key words: *Sukhomlynskyi's pedagogical oeuvre, information bibliographic Outstanding Teachers of Ukraine and the World resource, national education, electronic resources*

Стаття надійшла до редакції 12.10. 2018 р.

УДК 372.035.6

НІНА ПИВОВАР

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

СИСТЕМА ФАКУЛЬТАТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ ДО ВИБОРУ ВЧИТЕЛЬСЬКОЇ ПРОФЕСІЇ

У статті розглядаються питання пов'язані з орієнтацією учнівської молоді на свідомий вибір учительської професії через організацію системи факультативної підготовки у контексті взаємодії закладу вищої освіти та школи.

Ключові слова: допрофесійна підготовка вчителя, професійна спрямованість, педагогічний факультатив, професійний ідеал

Постановка проблеми. Сьогодні доводиться констатувати, що відбір студентів до педвузів носить випадковий характер, а прийняті критерії відбору не забезпечують виявлення схильностей та здібностей до педагогічної діяльності. Вважаємо, що накопичений досвід ПНПУ імені В. Г. Короленка у 80-х роках минулого століття у рамках реалізації Цільової комплексної програми «Вчитель», коли пропонувалося відбір абітурієнтів до педагогічних навчальних закладів здійснювати шляхом ранньої підготовки учнів через включення їх у діяльність із реальним педагогічним змістом, заслуговує на увагу та модернізацію у зв'язку з новими історичними умовами та вибудовуванням Нової української школи.

Аналіз досліджень і публікацій, на які спирається автор. Підготовка успішного вчителя до виконання своїх складних функціональних обов'язків – процес, який можливий лише за умови сумісної координації діяльності усіх ланок педагогічної системи. Одним із важливих напрямків цієї роботи є підвищення готовності випускників шкіл до свідомого вибору учительської професії.